

RAGNHILD JØLSEN (1875-1908)

Ragnhild Jølsen – en av våre unge døde – var en ytterst særpreget forfatter. Hennes bøker er fylt av en underlig, mystisk stemning, stilen er malende, lyrisk, vår, noen vil kanskje si svulstig. Og gjennom alle bøkene går beretningen om slekters gang, om sære skjebner, om sjelens mørke makter, og om lidenskaper og sorg. I den siste boken, "Brukshistorier", er imidlertid skrivemåten mer realistisk, og mange har spekulert i om hennes videre produksjon ville utviklet seg i denne retningen. Det skal vi aldri få vite.

Ragnhild Jølsen kom fra Enebakk, fra storgården Ekeberg som hadde vært i slektens eie i 300 år, og individet er hos henne uløselig bundet til slekten. Da faren, Holm Jølsen, måtte selge gården, og hele hans livsverk med fyrstikkfabrikk og teglverk også var borte, og da han like etterpå døde, var det et slag som hun ikke hadde noen muligheter for å komme over. Det ble uinteressant å satse på et langt liv. Da heller bruke all den kunnskap hun hadde ervervet seg om historie, eventyr, sagn, slektshistorie og parapsykologi til å skape litteratur. Og ikke minst hadde hun sine egne erotiske drømmer og skuffelser å bygge på. I fem år skrev hun intenst, godt hjulpet av alkohol og morfin, til hun døde av en overdose, 33 år gammel.

Ragnhild Jølsen hadde Hans E. Kinck som fødselshjelper, og hun ble fra første stund sett på som en betydelig forfatter. Allerede i 1909 utga Antonie Tiberg en bok om henne, og etter en viss nedgang i interessen etter annen verdenskrig, fikk hun en renessanse da Jens Bjørneboe behandlet hennes skjebne i "Drømmen og hjulet" i 1964. Kari Christensen har skrevet en større bok, "Portrett på mørk treplate", som forelå i 1989.

Med sin lille produksjon er Ragnhild Jølsen på sett og vis en enkel forfatter, sett med bibliofile øyne. Ingen av bøkene kan sies å være direkte sjeldne, men det skal ikke bli enkelt å finne alle i perfekt stand, spesielt ikke heftede eksemplarer. Prisen på pene bøker har steget kraftig de siste årene. Bli ikke forbauset om antikvariatene forlanger 3-4000 kroner for prakt eksempeler.

RAGNHILD JØLSENS FØRSTEUTGAVER:

- 1903: Ve's mor. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.* Hellsjirtingbind. Det er to varianter av bindet:
A. Det originale hellsjirtingbindet med forfatternavn og tittel i gulldekor på fordekkelen.
Det er to varianter av forsatsen:
1. Mønstret forsats med små grønne blader
2. Illustrert forsats med hvite vannliljer
B. Et senere salgsbind i hellsjirting uten noen dekor på fordekkelen.
- 1904: Rikka Gan. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. Hellsjirtingbind med dekor. Det er to varianter:
A. Med forleggermerke på bakdekkelen.
B. Uten forleggermerke på bakdekkelen.
- 1905: Fernanda Mona. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Hellsjirtingbind.*
- 1906: Hollases krønike. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk. Hellsjirtingbind.
- 1907: Brukshistorier. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet, trolig av Nikolai Astrup, usignert. Hellsjirtingbind.

Etter Ragnhild Jølsens død er utgitt:

- 1908: Efterlatte arbeider. I utvalg ved Antonie Tiberg. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, med portrett av Ragnhild Jølsen. Hellsjirtingbind med foromslag medbundet.

Illustrert utgave:

- 1938: Brukshistorier. Tegninger av Henrik Sørensen. Det er to utgaver av denne boken:
- A. En nummerert utgave i 375 nummererte eksemplarer utgitt av Foreningen for norsk bokkunst.
Innbinding: Helskinnbind.
 - B. En vanlig unummerert utgave.
Innbinding: Hellerretsbind med foromslag innbundet. Utgitt på ny i 1972 i mindre format.